

บทวิจารณ์หนังสือ

เขมรล้านศพ

A Million Cambodian Corpses

วันที่รับบทความ (Received) : 13 พฤศจิกายน 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 16 ธันวาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 31 ธันวาคม 2568

วันที่ตีพิมพ์บทความ (Publish an article) : 31 ธันวาคม 2568

จุฬา เจริญวงศ์¹

Chula Chareonvong

ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phetchabun Rajabhat University

เลขที่ 83 หมู่ที่ 11 ถนนสระบุรี - หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

No. 83 Village No. 11, Saraburi - Lom Sak Road, Sadeang Subdistrict,

Mueang District, Phetchabun Province 67000

Email: chula2555@hotmail.com

หนังสือเรื่อง “เขมรล้านศพ” เริ่มต้นด้วยการอธิบายสรุปประวัติศาสตร์ประเทศกัมพูชา ซึ่งในอดีตรู้จักในนาม “ขอมหรือเขมร” โดยมีอาณาจักรเจนละเป็นอาณาจักรแรกของเขมรซึ่งพระเจ้าชัยวรมันที่ 1 โดยในยุคแรกคือยุคที่ราชธานีอยู่ที่นครวัด โดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ได้สร้างปราสาทหินนครวัดในพุทธศตวรรษที่ 17 โดยรับมาจากศาสนาพราหมณ์และฮินดู โดยปราสาทหินนครวัดถูกสร้างเป็นเทวสถานในศาสนาฮินดูในลัทธิไวษณพนิกาย แต่ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ได้เปลี่ยนให้เป็นวัดในศาสนาพุทธนิกายมหายาน ยุคถัดมาคือ ราชธานีอยู่ที่นครธม โดยเกิดจากพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ได้รวบรวมอาณาจักรอีกครั้งหลังจากนครวัดโดนพวกจาม (อาณาจักรในเวียดนาม) เข้ายึดครอง โดยเมื่อย้ายมาอยู่นครธมก็ได้สร้างปราสาทขึ้นที่ยอดเขาของนครธมเพื่อเป็นศาสนสถานของศาสนาพุทธนิกายมหายาน หลังจากอาณาจักรอ่อนแอลงก็มีการย้ายราชธานีมาอยู่ที่กรุงพนมเปญในยุคถัดมา โดยการที่ราชธานีย้ายมาอยู่กรุงพนมเปญนี้เองเป็นยุคที่ประเทศกัมพูชาตกเป็นเมืองขึ้นของหลายอาณาจักร เช่น ในช่วงรัชกาลที่ 1-4 ของไทย ก็ตกเป็นเมืองขึ้นของไทย ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 บางส่วนเป็นเมืองขึ้นของไทยและบางส่วนตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส และในช่วงปี พ.ศ. 2406 กัมพูชาก็เป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสทั้งหมด โดยในช่วงเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส มีความพยายามหลายครั้งโดยเจ้าสีหนุขอเจรจากับฝรั่งเศสหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ จนกระทั่งได้เอกราชจากฝรั่งเศสหลังจากที่ฝรั่งเศสแพ้สงครามต่อเวียดนามที่เดียนเบียนฟู ทำให้เวียดนามได้เอกราชซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ลาวและกัมพูชาได้เอกราชจากฝรั่งเศสไปด้วยในปี พ.ศ. 2497 ตามข้อตกลงต่างๆ ตามสนธิสัญญาที่ลงนามที่เจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พร้อมกับลาวและเวียดนาม

ในประเด็นทางการเมืองและความขัดแย้งภายในประเทศกัมพูชา หนังสือเล่มนี้ได้อธิบายตัวละครและองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจโดยสรุปและมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย เช่น การอธิบายถึง “กัมพูชาฝ่ายซ้าย” ซึ่งเกิดจากการขยายอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามโดยโฮจิมินห์ (ตั้งขึ้นในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473) หลังจากนั้นได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ อินโดจีน และได้รับเอากลุ่มปฏิวัติจากกัมพูชาและลาวเข้าเป็นสมาชิกด้วย อย่างไรก็ตามในกัมพูชาช่วงแรกสมาชิกส่วนมากเป็นชาว

¹ ผู้นิพนธ์หลัก (first author)

เวียดนามที่อาศัยอยู่ในกัมพูชา จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงมีชาวกัมพูชาเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2494 หลังจากพรรคคอมมิวนิสต์ อินโดจีน ยุบตัวลงก็มีการจัดตั้งออกเป็น 3 พรรคการเมืองในประเทศกัมพูชาได้แก่ พรรคกรรมกรเวียดนามในประเทศเวียดนาม พรรคลาวอิสระในประเทศลาว และพรรคปฏิวัติประชาชนเขมรในประเทศกัมพูชา ซึ่งพรรคปฏิวัติประชาชนเขมรถือเป็นต้นกำเนิดของขบวนการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ในประเทศกัมพูชา ซึ่งพรรคปฏิวัติเขมรได้ปฏิบัติการร่วมกับกองกำลังเขมรอิสระอื่น ๆ เข้าควบคุมพื้นที่ในประเทศกัมพูชาได้อย่างกว้างขวาง แต่หลังจากที่สมเด็จจันโรตม สีหนุ สามารถเรียกร้องเอกราชของกัมพูชาสำเร็จตามข้อตกลงในเจนีวา และต่อต้านข้อเรียกร้องของขบวนการคอมมิวนิสต์ และไม่รับรองสถานะของขบวนการคอมมิวนิสต์ทำให้ขบวนการคอมมิวนิสต์และพรรคปฏิวัติประชาชนเขมรสูญเสียบทบาททางการเมืองและต้องลี้ภัยไปอาศัยในเวียดนามเหนือ

อีกกลุ่มทางการเมืองที่น่าสนใจ คือ “กลุ่มปัญญาชนปารีส” ซึ่งคือ กลุ่มนักศึกษาฝ่ายซ้ายชาวกัมพูชาที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลกัมพูชาให้มาศึกษาในประเทศฝรั่งเศส และได้ร่วมกันจัดตั้งขบวนการคอมมิวนิสต์ลัทธิมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ ของตนเองขึ้น และกลุ่มนี้ที่ต่อมากลายเป็นกำลังสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์เขมร เช่น นายพล พต ได้รับทุนไปศึกษาวิศวกรรมไฟฟ้าที่ประเทศฝรั่งเศส (แต่ต่อมาถูกระงับทุน) นายเอียง ซารี ได้รับทุนไปเรียนทางด้านพาณิชย์แต่ต่อมาได้ไปเรียนและจบการศึกษาทางด้านรัฐศาสตร์จากปารีส นายเขียว สัมพันธ์ จบปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยปารีส นายฮู ยวน จบการศึกษาระดับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยปารีส นายซอน เซน จบการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์และวรรณกรรมจากฝรั่งเศส และนายฮู นิม ซึ่งจบปริญญาตรีทางด้านกฎหมายจากฝรั่งเศส เช่นกัน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้คนเหล่านี้เชื่อมั่นในระบอบคอมมิวนิสต์ก็อาจมาด้วยบริบททางการเมืองโลกในขณะนั้นที่การเคลื่อนไหวตามแนวทางคอมมิวนิสต์กำลังเป็นที่นิยมและถูกนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้นแล้วอาจจะเกิดจากปัญหาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคลจากความไม่เสมอภาคทางชนชั้นและความไม่เป็นธรรมในอดีตที่แต่ละคนได้รับมา เป็นต้น

สำหรับ สมเด็จจันโรตม สีหนุ เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีบทบาททางการเมืองอย่างมากในยุคเขมรทั้งก่อนและหลังได้รับเอกราช โดยสมเด็จจันโรตม สีหนุ ขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินเขมรจากการเลือกของรัฐบาลอินโดจีนฝรั่งเศส แต่พอได้รับเอกราช สมเด็จจันโรตม สีหนุ ก็สละราชสมบัติและสละราชสมบัติให้สมเด็จพระนโรดม สุรามฤต (พระชนก) และสมเด็จจันโรตม สีหนุ ก็ลงเล่นการเมืองและได้เป็นนายกรัฐมนตรี อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2503 สมเด็จพระนโรตม สุรามฤต สิ้นพระชนม์ สมเด็จจันโรตม สีหนุ จึงได้ขึ้นครองราชย์อีกรอบและควาตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่งถูกนายพลลอน นอล ยึดอำนาจในปี พ.ศ. 2513 จากการสนับสนุนของประเทศสหรัฐอเมริกา และล้มอำนาจราชวงศ์ทั้ง ส่วนสมเด็จเจ้าจันโรตม สีหนุ ก็ลี้ภัยอยู่ในประเทศจีนจนกระทั่งปี พ.ศ. 2518 กลุ่มเขมรแดงสามารถยึดอำนาจไว้ได้ทำให้รัฐบาลของนายพลลอน นอล สิ้นสภาพไป ทำให้สมเด็จเจ้าจันโรตม สีหนุ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนเขมรแดงกลับมาจากประเทศจีนและมาอยู่ในกัมพูชา

สิ่งที่หนังสือเล่มนี้ให้น้ำหนักมาก คือ ในยุคของเขมรแดง เพราะถึงแม้เขมรแดงจะปกครองกัมพูชาช่วงระยะเวลาไม่กี่ปี แต่ได้สร้างประวัติศาสตร์ที่โลกไม่มีวันลืม เพราะได้ทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณตัวเลขว่าน่าจะอยู่ที่ 850,000 – 3,000,000 คน เพราะหลังจากที่เขมรได้ขึ้นครองอำนาจ (เดือนเมษายน พ.ศ. 2518) ก็มีการกวาดต้อนคนออกจากเมืองหลวง (กรุงพนมเปญ) ทั้งข้าราชการ ทหาร เชื้อพระวงศ์ ผู้มีการศึกษา เช่น แพทย์ อาจารย์ เป็นต้น เพื่อไปใช้แรงงานกสิกรรมในระบบคอมมูนตามความเชื่อของนายพล พต ซึ่งได้รับอิทธิพลทางความคิดจากนายเจียว สัมพันธ์ ตั้งแต่สมัยยังอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศสด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสังคมใหม่ โดยใช้รากฐานทางอุดมการณ์ที่เรียกว่าอุดมการณ์ปฏิวัติแบบเบ็ดเสร็จ ที่มีการรักษาเผด็จการโดยใช้ชนชั้นกรรมาชีพเป็นตัวขับเคลื่อน นอกจากนี้ ใครที่คิดว่าเป็นศัตรูทางการเมืองจะโดนขจัดทิ้ง โดยเฉพาะชนชั้นปัญญาชน ซึ่งมีการกล่าวกันว่าแม้แต่ผู้ที่ไม่มีการศึกษาแต่ถ้าเพียงแต่หน้าตาเหมือนจะมีการศึกษาหรือเพียงแค่ใส่แว่นตาและดูเหมือนผู้เรียนหนังสือก็จะโดนกำจัดทันที

โดยกัมพูชาในยุคของนายพล พต อยู่ในระบบความรุนแรงอย่างสุดขีด โดยใช้แนวคิดปรับปรุงระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมพึ่งตนเอง ไม่พึ่งพิงภายนอก ไม่เป็นพันธมิตรกับต่างชาติ และโดดเดี่ยวออกจากสังคมโลก ปิดโรงเรียน ปิดโรงพยาบาล (หันไปใช้การรักษาแบบดั้งเดิม) ปิดโรงงาน ยกเลิกระบบธนาคาร ยกเลิกระบบเงินตรา และยึดทรัพย์สินจากเอกชนทั้งหมด มีการไล่ชาวต่างชาติออกจากประเทศทั้งหมด ทั้งเจ้าหน้าที่การทูต นักธุรกิจ รวมไปถึงผู้สื่อข่าวต่างชาติเป็นต้น หรือแม้แต่ชาวอเมริกัน 2 คน ที่เดินเรือผลัดหลงเข้าไปในเขตประเทศกัมพูชาก็โดนจับและฆ่าทิ้งในเวลาต่อมา ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายและเปรียบเทียบให้เห็นว่าเมื่อสงครามโลกครั้งที่สอง เยอรมันได้สร้างค่ายกักขังและนำชาวยิวมากระทำการุณกรรมและสังหารหมู่อันสุดแสนสยดสยองจนโด่งดังรู้จักกันทั่วโลก หลายคนคิดว่า พฤติกรรมโหดเหี้ยมนี้คงหมดไปแล้วจากโลกมนุษย์ แต่ทว่าเพียงอีกไม่กี่สิบปีหลังจากนั้นก็เกิดเหตุการณ์คล้ายกันขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นในทวีปเอเชียติดกับประเทศไทยคือในประเทศกัมพูชาเอง

ในสังคมใหม่ที่นายพล พต อ้างถึงคือสิ่งที่ชาวบ้านต้องเผชิญอย่างแสนสาหัส การถูกบังคับให้ใช้แรงงานในการทำนารวม ต้องทำงานอย่างหนักเพื่อจะได้มีเสบียงเลี้ยงคนทั้งประเทศ กรุงพนมเปญกลายเป็นเมืองร้างจะมีอยู่ก็เฉพาะครอบครัวของผู้นำชาวเขมรแดงที่เสวยสุขอยู่ในกรุง การบังคับให้ชาวบ้านต้องเดินทางออกไปทำนาซึ่งใช้เวลาเดินทางหลายวันส่งผลให้ชาวบ้านจำนวนมากต้องตายลงกลางทางทั้งที่เกิดจากการไม่มีเสบียงที่เพียงพอจนอดยากและการป่วยระหว่างเดินทาง ซึ่งประชาชนจะถูกแยกไปใช้แรงงานในค่ายทำงานคอมมูนซึ่งรองรับผู้คนได้ค่ายละประมาณหมื่นคน ซึ่งแม้กระทั่งพระสงฆ์ เด็ก หญิงมีครรภ์ รวมไปถึงเชื้อพระวงศ์ก็จะถูกใช้ให้ทำงานกลางแจ้งอย่างหนัก โดยได้รับอาหารเพียงวันละสองมื้อคือข้าวต้มและปลาตากแห้งเพื่อให้แค่ประทังชีวิต ซึ่งถ้ามีใครต่อต้านก็จะได้รับการทรมาน ทุบตี การทารุณกรรมทางเพศอย่างย่ำยี และรวมไปถึงการสังหารหมู่ โดยเฉพาะนักโทษทางการเมืองถูกเกณฑ์มาทีละมาก ๆ ถูกปิดตาไว้ แล้วผู้คุมก็จะบังคับให้เด็กชายจำนวนมากใช้อาวุธที่ผู้คุมมอบให้ เช่น ไม้หน้าสามใช้ฟาดผู้เคราะห์ร้ายจนเสียชีวิต โดยในการทำงานที่คอมมูนใครที่ทำงานไม่ได้หรือป่วยหนักจะถูกนำไปยิงทิ้งทันที

ในหนังสือเล่มนี้ ยังได้อธิบายโครงสร้างทางการเมืองในยุคของเขมรแดง กล่าวคือ เขมรแดงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และตั้งชื่อประเทศใหม่เป็น “กัมพูชาประชาธิปไตย” โดยยังมีสมเด็จพระนโรดม สีหนุ เป็นประมุขแห่งรัฐ ซึ่งสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ได้ลาออกจากประมุขแห่งรัฐเมื่อ 2 เมษายน พ.ศ. 2519 แต่ถูกกักบริเวณอยู่ในกรุงพนมเปญ จนกระทั่งกัมพูชามีสงครามกับเวียดนามสมเด็จพระนโรดม สีหนุ จึงเดินทางไปสหรัฐอเมริกาและต่อมาลี้ภัยไปอยู่ประเทศจีน ซึ่งในการบริหารของเขมรแดงในช่วงดังกล่าวถึงแม้จะมีสภาผู้แทนประชาชนกัมพูชาจำนวน 250 คน มีฝ่ายนิติบัญญัติ มีฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ นอกจากนั้นยังมีสภาเปรซิเดียม ที่ประกอบด้วยประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี 2 คน ที่ได้รับการคัดเลือกมาโดยสภาผู้แทนประชาชนกัมพูชา แต่ศูนย์กลางอำนาจตกอยู่ในมือของนายพอล พต แต่เพียงผู้เดียว

คุกที่โด่งดังที่สุดในช่วงเขมรแดง คือ “คุกโตน สเลง” (หรืออีกชื่อหนึ่งคือ คุก เอส-21) โดยความเหี้ยมโหดของคุกนี้คือ นักโทษจะถูกนำมาถ่ายรูป ทำหมายเลขเก็บประวัติ แล้วก็สอบสวนด้วยการทรมานต่าง ๆ นานา ด้วยเครื่องมือที่ใช้ทรมานแบบยุคกลาง รวมไปถึงการช็อตด้วยไฟฟ้า ซึ่งผู้คุมจะไม่ยินยอมให้นักโทษตายคาที่หรือตายอย่างรวดเร็ว แต่จะทรมานให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งหลังจากทรมานจนสาแก่ใจแล้วนักโทษก็จะถูกส่งไปยังเชิงเอก (อีกชื่อหนึ่งคือ ทุ่งสังหาร อยู่ห่างจากชานกรุงพนมเปญออกไป 15 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,000 ตารางเมตร) เพื่อนำไปสังหารในวิธีการต่าง ๆ โดยไม่ใช้กระสุนปืนในการฆ่าและเมื่อฆ่าแล้วก็จะฝังศพลงรวมกัน ซึ่งในทุ่งสังหารนี้ภายหลังพบว่ามีศพกว่า 8,895 ศพในหลุมขนาดใหญ่ และหลังจากในปี พ.ศ. 2522 ที่เวียดนามเข้ายึดกัมพูได้ก็พบว่ามีผู้รอดชีวิตจากคุกนี้เพียง 7 คน พบหลุมเผาศพขนาดใหญ่ 86 หลุม กะโหลกกว่า 8,000 หัว นอกจากนั้นในคุกนี้ยังเป็นที่คุมขังและที่สังหารบุคคลได้ก็ตามที่รัฐบาลเขมรแดงแค่สงสัยว่าเป็นภัยต่อรัฐ รวมไปถึงผู้ที่ถูกสงสัยว่ามีความสัมพันธ์กับต่างชาติ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักแสดง ชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อสายเวียดนาม ไทย จีน หรือลาว เป็นต้น โดยผู้ถูกกักขังในคุกโตน สเลง ไม่มีใครทราบจำนวนที่แน่ชัดแต่คาดการณ์ว่ามีอย่างน้อยหนึ่งหมื่นห้าพันคน ซึ่งรวมถึงชาวไทย อินเดีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ปากีสถาน แคนาดา ออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งสาเหตุที่ไม่มีตัวเลขและข้อมูลมากเนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเขมรปกปิดข้อมูลและปิดกั้นสื่อสารมวลชนทุกชนิด ซึ่งคุกโตน สเลง ดัดแปลงมาจากอาคารของโรงเรียน อยู่กันอย่างแออัดมีกฎระเบียบมากมาย แม้แต่เวลานอนจะขยับตัวหรือเปลี่ยนท่านอนก็ต้องขออนุญาตผู้คุม ซึ่งข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับคุกนี้เกือบทั้งหมดได้มาจากคำบอกเล่าของผู้รอดชีวิต

ผู้เขียนหนังสือยังได้อธิบายถึงแรงกดดันจากนานาชาติในเขมรยุคใหม่ ในยุคสมเด็จพระนโรดม สีหนุ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ซึ่งขึ้นมามีอำนาจได้จากการสนับสนุนของเวียดนาม โดยนานาชาติได้กดดันให้รัฐบาลกัมพูชานำตัวผู้กระทำความผิดในยุคเขมรแดงที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของผู้คนจำนวนมากมาลงโทษ โดยจัดตั้งศาลพิเศษคืออาชญากรรมสงคราม กรุงพนมเปญ โดยเรียกร้องให้ดำเนินคดี เช่น นายพอล พต (เสียชีวิตเมื่อ 15 เมษายน พ.ศ. 2540) ซึ่งกรณีการเสียชีวิตของนายพอล พต ยังเป็นที่สงสัยเพราะนายพอล พต เสียชีวิตในกระตอมที่ถูกคุมขังมีหลายฝ่ายพยายามเข้าไปตรวจสอบ แต่เพียงสองวันศพนายพอล พต ก็ถูกพบว่าถูกเผาไปแล้วในกองขยะและกองยางรถยนต์ ต่อมาคือ นายเชียว สัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้นำเขมรแดงคน

สุดท้ายที่ถูกศาลกัมพูชาไต่สวนกรณีการสังหารหมู่จนมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก (วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2557) นายเชียว สัมพัน ถูกตัดสินให้จำคุกตลอดชีวิต ในคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเขมรกว่าสองล้านคน) นายเอียง ซา รี อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศเขมรแดง (เสียชีวิตเมื่อ 14 มีนาคม พ.ศ. 2556) หรือนายพลตา ม็อก ซึ่งถูกรัฐบาลกัมพูชาจับเมื่อ พ.ศ. 2542 และเสียชีวิตในคุกเมื่อ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 แต่ส่วนมากผู้นำจำนวนมากของเขมรแดงยังสามารถใช้ชีวิตอย่างสงบในชนบทด้วยสาเหตุที่ว่ากระบวนการยุติธรรมของกัมพูชาเป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันทำให้กระบวนการยุติธรรมเชื่องช้าก็ด้วยว่ามีอดีตเขมรแดงจำนวนมากเป็นนักการเมืองหรือรัฐมนตรีภายใต้รัฐบาลสมเด็จฮุน เซน

ความล่มสลายของรัฐบาลเขมรแดงมาสิ้นสุดเอาเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2522 ซึ่งกองกำลังเวียดนามสามารถบุกเข้ากรุงพนมเปญได้ โดยรัฐบาลเขมรที่เวียดนามสนับสนุนนั้นได้ให้นายเฮง สัมริน เป็นผู้นำรัฐบาล ทำให้นายพอล พต และกองกำลังเขมรแดงส่วนหนึ่งหนีความมาয়งแนวชายแดนฝั่งไทยและใช้ชายแดนไทยเป็นเขตพักพิงโดยได้รับการสนับสนุนจากจีน และมีการร่วมเจรจาสันติภาพกันหลายครั้งระหว่างเขมรกลุ่มต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2534 จนกระทั่งนำไปสู่การที่เขมรแดงมีการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครการเลือกตั้งในกัมพูชา แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงเวลาจะต้องเลือกตั้งกลุ่มเขมรแดงก็คว่ำบาตรการเลือกตั้งด้วยกลัวว่าอาจเป็นกลลวงให้วางอาวุธเพื่อจับตัวไปดำเนินคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ หลังการเลือกตั้งกลุ่มเขมรแดงเข้ายึดปราสาทเขาพระวิหาร จากฝ่ายของสมเด็จฮุน เซน เพื่อต่อรองกับรัฐบาลและขอสิทธิในการร่วมบริหารประเทศ แต่สมเด็จฮุน เซน และกรมพระนโรดม รณฤทธิ์ ไม่เห็นด้วย และสหรัฐอเมริกาเข้ามาแทรกแซงว่าจะตัดความช่วยเหลือกัมพูชาหากมีกลุ่มเขมรแดงร่วมรัฐบาล รัฐบาลกัมพูชาจึงประกาศในเขมรแดงเป็นกลุ่มนอกกฎหมายในปี พ.ศ. 2537 และมีการใช้กำลังเข้าปราบปรามและต่อสู้กันระหว่างรัฐบาลกัมพูชากับเขมรแดงอยู่ยาวนาน และมาสิ้นสุดการต่อสู้เมื่อนายพอล พต เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2541 โดยกองกำลังส่วนใหญ่ของเขมรแดงยอมวางอาวุธ ผู้นำเช่น นายเชียว สัมพัน กับนายเจีย ยอมจำนนต่อสมเด็จฮุน เซน นายพลตา ม็อก ถูกจับได้ นายง เก็กเอียง (ผู้บัญชาการคุก โตน สเลง) ถูกจับได้ เป็นการสิ้นสุดของยุคการต่อสู้ระหว่างรัฐกับเขมรแดงที่ยาวนานหลายสิบปี และนำไปสู่การตั้งข้อหาฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในที่สุด

ในตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้อธิบายให้เห็นถึงการพิจารณาคดี คำสารภาพ และหลักฐานการเอาผิดผู้นำเขมรแดงในการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ซึ่งศาลพิเศษคดีอาชญากรรมสงครามกรุงพนมเปญ ตัดสินจำคุกตลอดชีวิต นวน เจีย วัย 88 ปี และ เชียว สัมพัน วัย 83 ปี อดีตผู้นำเขมรแดง ในความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเขมรอย่างน้อย 1.7 ล้านคนในช่วงปี 2518-2522 ในยุคเขมรแดงเรืองอำนาจ ซึ่งโดยสรุปหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจประวัติศาสตร์โดยย่อของช่วงเวลาเขมรแดง โดยผู้เขียนให้น้ำหนักไปในช่วงที่เขมรแดงเรืองอำนาจและกิจกรรมต่างๆ ที่เขมรแดงได้กระทำต่อมนุษย์เสมือนไม่ใช่มนุษยกระทำต่อมนุษย์ ซึ่งหนังสือเล่มนี้ในความเห็นของผู้วิจารณ์หนังสือมองว่าเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับบุคคลทั่วไปที่จะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์เบื้องต้นในยุคของเขมรแดง เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจและใช้เป็นพื้นฐานในการค้นคว้ารายละเอียดอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

บุญชัย ใจเย็น. (2557). *เขมรล้านศพ*. กรุงเทพฯ: ปราชญ์.